

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Використання різноманітних інформаційних ресурсів вимагає від керівника таких важливих складових інформаційної культури як медіакомпетентність та медіаграмотність. Керівник закладу освіти повинен уміти оцінювати достовірність інформації, надійність джерел, з яких вона надходить, та можливість її застосування в умовах власної діяльності.

Отже, інформаційна культура дозволяє ефективно використовувати інформаційні ресурси. Якщо наявні інформаційні ресурси не використовуються в повному обсязі, це призводить до низької результативності будь-якого виду діяльності, зокрема управлінської. Таким чином, інформаційна культура керівника закладу освіти є його професійною властивістю, яка проявляється в процесі практичної професійної управлінської діяльності в ЗО, забезпечує осмисленість інформаційно-аналітичної діяльності керівника і характеризує рівень культури його управлінської діяльності.

Література:

1. Тлумачний словник сучасної української мови / А.П. Коврига та ін. Харків : Белкар-книга, 2005. 800 с.
2. Калініна Л.М. Теоретико-прикладні аспекти формування інформаційної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 160 с.
3. Кремень В.Г. Філософія управління. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Знання України, 2007. 360 с.

УДК 37.012:373.2.064.1(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
ЦІЛЬО В.О.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Державна політика в галузі освіти утверджує важливу та провідну роль сім'ї у вихованні молодого покоління. Ідею взаємозв'язку суспільного й сімейного виховання відображено у нормативно-правових документах, а саме: Законі України «Про освіту» (Закон про освіту, 2022), Законі України «Про дошкільну освіту» (Закон про дошкільну освіту, 2022), Базовому компоненті дошкільної освіти (Державний стандарт, 2021).

У нормативних документах підкреслюється значна роль родинного виховання, передбачається взаємопроникнення сімейного і суспільного виховання з метою створення єдиного виховного середовища для кожної дитини. Ключовим компонентом нової української школи є «сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу», а й за його межами, таким чином застосування буктрейлерів у педагогічному просвітництві батьків вважаємо актуальним і своєчасним [2, с. 7].

Законодавство України чітко визначає межі відповідальності сім'ї за навчання і виховання дітей: саме батьки чи особи, які їх замінюють, зобов'язані дбати про своїх дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних здібностей, зміцнення фізичного здоров'я, отримання загальної освіти та інше. А заклад дошкільної освіти має допомагати батькам у виконанні ними своєї місії.

Успішне та якісне виконання завдань виховання й розвитку дітей дошкільного віку можливе за умови тісної взаємодії педагогів із батьками вихованців.

У суспільстві постійно відбуваються зміни, що потребують нових підходів до виховання дітей. Сучасність вимагає оновлення форм, змісту педагогічної просвіти батьків.

Важливим у виборі форм педагогічної просвіти батьків є такі, в яких дорослі й діти почуваються комфортно з максимальним збереженням емоційної стабільності й з мінімальними доріканнями за невдачі.

Для успішного здійснення педагогічного всеобучу батьків застосовуються такі ефективні форми роботи дитячого садка з сім'єю: педагогічні університети, малі академії мистецтв, педагогічні лекторії та читання для батьків, школи матері, школи молодих батьків (батьками проводяться лекції, бесіди, дискусії, семінари), батьківські конференції, вечори запитань і відповідей, педагогічні консультації, екскурсії, обмін досвідом родинного виховання, організуються виставки педагогічної літератури, демонстрування кінофільмів і спектаклів на теми виховання тощо. До проведення занять залучаються кращі педагоги, науковці, працівники управлінь освіти, психологи [1].

Підвищення педагогічної культури батьків дає найкращі результати за умови диференційованого проведення зазначених форм, з урахуванням освіти батьків, їхнього життєвого досвіду та вікових особливостей їхніх дітей, на основі перспективного планування за віковими групами дошкільнят. Це уможлиблює проведення занять з батьками окремо для тих, хто має дітей раннього дошкільного віку, інші – для молодшої дошкільної групи, середньої й, нарешті, для дітей старшої групи. Такий підхід дозволяє послідовно збагачувати знаннями батьків та формувати їхні вміння з дошкільної педагогіки, розкривати їм перспективи розвитку дітей і готувати їх до попередження виникнення можливих утруднень в їхньому вихованні та навчанні. При цьому зустрічі батьків певної вікової групи дошкільнят у постійному складі сприяють їхній консолідації та підвищенню відповідальності за долю своїх дітей. Заняття проводяться один раз щомісяця (тобто дев'ять занять в рік), у зручний для батьків час, за програмою, складеною вихователями разом із батьківським активом. У центрі їхньої уваги – підвищення педагогічної культури батьків та посилення їхнього впливу на виховання дітей, забезпечення гармонії у спільній виховній діяльності сім'ї і дитячого садка. Неодмінно треба брати до уваги умови

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

життя сім'ї та дошкільного закладу, особливості їхнього розташування (село, місто чи селище), стан родинно-побутової культури, рівень вихованості дітей, освіченість батьків, місцеві національні звичаї, обряди, традиції, свята, особливості говірки, фольклору, організації діяльності корінних мешканців [1].

При планування різних форм роботи з батьками слід враховувати напрям роботи з формування педагогічної культури батьків. Зокрема, можуть бути використані відеопрезентації, вирішення проблемних ситуацій з життя ЗДО та сім'ї, тренінги та обмін досвідом виховання дітей, консультації психолога, логопеда, зустрічі з лікарями-педіатрами, вчителями початкової школи.

Слід відмітити, що у сучасних умовах життя сімей через воєнний стан, стресові ситуації, пов'язані втратою належних умов життя, роботи за фахом, такі форми роботи з батьками для їх результативності та зручності можна проводити як оф-лайн так і в он-лайн – форматі.

Таким чином, робимо висновок, що форми співпраці дитячого садка з сім'єю дають очікуваний результат, коли стимулюють педагогічну самоосвіту батьків, яка охоплює два провідні компоненти: 1) комплектування педагогічної домашньої бібліотеки; 2) розумову працю дома, самостійно.

Важливим є пошук форм роботи з батьками, які будуть цікавими, результативними, дозволять підвищити їх педагогічну та загальну культуру

Література:

1. Добош, О. Педагогічний всеобуч для батьків дітей дошкільного віку: сучасний стан і перспективи розвитку. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка.* (5). 2007. С. 30-35.

2. Концепція «Нової української школи» (МОН 27.10.2016). URL : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konceptziya.pdf>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>